

UZASADNIENIE

do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 28 czerwca 2016r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030

I. Uzasadnienie merytoryczne

Zgodnie z art. 28 Ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.) dla obszaru Natura 2000 regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt dla których ochrony utworzono obszar Natura 2000.

Decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE z 10 stycznia 2011 r. obszar Poczesna koło Częstochowy PLH240030 został zatwierdzony i uznany jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych opracowanym w lipcu 2008 r. (zaktualizowanym w kwietniu 2014r.) obszar Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030 został wyznaczony dla ochrony:

- siedliska przyrodniczego:
 - 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*).

Projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030 został przygotowany zgodnie z art. 28 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34 poz. 186 z późn. zm.).

Ponieważ w granicach obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030 nie ma krajowych form ochrony przyrody, dla których ustanowiono plan ochrony oraz uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10, nie zachodzą przesłanki do wyłączenia całości lub części obszaru Natura 2000 ze sporządzania planu zadań ochronnych, określone w art. 28 ust. 11 pkt 2 i 3 ustawy o ochronie przyrody. Przedmiotowa ostoja położona jest w granicach administracyjnych Nadleśnictwa Złoty Potok lecz poza gruntami przez nie zarządzanymi, które realizuje gospodarkę leśną w oparciu o Plan Urządzenia Lasu na lata 2016 – 2025, który nie uwzględnia zakresu, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma zatem podstaw do zastosowania art. 28 ust 11 pkt 3a ustawy o ochronie przyrody i wyłączenia gruntów leśnych Skarbu Państwa z zakresu opracowania planu zadań ochronnych.

Plan zadań ochronnych będący przedmiotem niniejszego zarządzenia, został przygotowany z uwzględnieniem zapisów Standardowego Formularza Danych dla przedmiotowego obszaru oraz wszystkich dostępnych danych i materiałów w tym badania własne RDOŚ w Katowicach, a w szczególności opracowania:

- Cabała S. 2008 Raport z weryfikacji kompletności sieci Natura 2000 w województwie śląskim.
- Kopeć D. 2010. Raport roczny. Monitorowane obszary Natura 2000. Poczesna koło Częstochowy (PLH240030). Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*). w: Wyniki Państwowego Monitoringu Ochrony Środowiska - Siedliska.

Zapisy planu zadań ochronnych sformułowano z uwzględnieniem następujących ustaleń dotyczących stanu ochrony siedliska przyrodniczego, dokonanych na podstawie dostępnych danych, w tym ww. opracowań.

Potwierdzono występowanie w stanie kwalifikującym do uznania za przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000:

- siedliska przyrodniczego: 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*).

Mając na względzie uwarunkowania formalne i merytoryczne w Planie Zadań Ochronnych wskazano zidentyfikowane podczas prac nad planem:

1. Zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony - siedliska zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) (kod 6410) określono na podstawie faktycznego stanu siedliska. Podczas analizy czynników powodujących lub mogących stanowić potencjalne zagrożenie dla zachowania siedliska we właściwym stanie ochrony, zidentyfikowano zagrożenia istniejące. Nasilanie się wskazanych w Zarządzeniu (zał. 3 do Zarządzenia) czynników może przyczynić się do pogorszenia stanu ochrony

siedliska w obszarze Natura 2000. Jako zagrożenia istniejące wskazano: ewolucję biocenotyczną, gdyż odchodzenie od tradycyjnych metod gospodarowania skutkuje sukcesją prowadzącą m.in. do zubożenia składu florystycznego rozwoju ekspansywnych gatunków roślin zielnych. W obszarze obserwowany jest brak kośnego użytkowania łąk. Ponadto obserwowana jest w obszarze ekspansja trzcinnika piaskowego, *Calamagrostis epigejos* oraz trzciny pospolitej *Phragmites Australis*. Obecne są również takie gatunki drzew i krzewów jak kruszyna pospolita, dąb bezszypułkowy *Quercus petraea*; dąb szypułkowy *Quercus robur*; głóg *Crataegus sp.*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*; grusza pospolita *Pyrus communis*. Obserwowany rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych, skutkuje przekształceniem i ubożeniem składu florystycznego, stopniowym zmniejszaniem się powierzchni łąk na korzyść zbiorowisk z udziałem ekspansywnych gatunków roślin zielnych. Obserwowana jest w obszarze obecność gatunków obcych: czeremchy amerykańskiej *Padus serotina*, nawłoci kanadyjskiej *Solidago canadensis L.* wierzbownicy gruczołowatej *Epilobium adenocaulon*. Gatunki te w dużej mierze są mało liczne lecz na jednym ze stanowisk występują płaty opanowane przez nawłoc kanadyjską i wierzbownicę gruczołowatą.

Jako zagrożenia potencjalne uznano: stosowanie niewłaściwych melioracji (odwadniających) skutkuje przesuszeniem siedliska. Następstwem pomelioracyjnego przesuszenia obszarów łąkowo-pastwiskowych jest degradacja siedliska w związku z pogarszaniem się właściwości fiz.-chem. gleby. Rowy melioracyjne (udrażniane) przebiegające skrajem płatów łąk i nieużytków mogą potencjalnie stanowić zagrożenie dla utrzymania odpowiedniego uwilgotnienia łąk i wód gruntowych na wyższym poziomie. Potencjalna zmiana użytkowania z łąkowego na inny typ może stanowić zagrożenie dla siedliska w skutek możliwości wystąpienia jego fizycznego niszczenia. Wprowadzanie nowej zabudowy może stanowić potencjalne zagrożenie dla siedliska ze względu na ewentualne melioracje i generowanie odpadów, ścieków. Organizacja ewentualnych rajdów może wiązać się z fizycznym niszczeniem siedliska.

Zagrożeniom przyporządkowano kody i opisy z Listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań stanowiącej załącznik nr 5 obowiązującej Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000.

2. Cele działań ochronnych dla siedliska zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) (kod 6410) określono mając na względzie potrzebę co najmniej utrzymania siedliska w obszarze w tym poprawy jego stanu ochrony (zał. 4 do Zarządzenia). Jako cel wskazano powierzchnię siedliska jaką należy utrzymać w tym doprowadzić do właściwego stanu. Podana powierzchnia 7 ha stanowi około 100% całkowitej powierzchni siedliska stwierdzonego na etapie opracowywania pzo.

Cel działań ochronnych ma bezpośrednie odzwierciedlenie w działaniach określonych w zał. 5 do zarządzenia.

3. Działania ochronne dla siedliska zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) (kod 6410) zostały sformułowane z uwzględnieniem osiągnięcia założonych celów.

Wzięto pod uwagę fakt, że siedlisko to ukształtowało się jako efekt tradycyjnych metod gospodarki rolnej a jego zanik jest skutkiem porzucenia użytkowania łąkarskiego. Działania ochronne podzielono na obligatoryjne i fakultatywne. Jako działanie obligatoryjne uznano zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, stanowiących przedmioty ochrony położonych na trwałych użytkach zielonych, a także ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych; a jako wykonawcę tych działań wskazano właścicieli, posiadaczy lub dzierżawców gruntów. Działania fakultatywne, ze względu na swój charakter, mogą być realizowane w ramach korzystania z mechanizmów finansowych określonych we wspólnej polityce rolnej dlatego jako wykonawcę tych działań również wskazano właścicieli, posiadaczy lub dzierżawców. Jedynie działanie fakultatywne polegające na usuwaniu drzew i krzewów z siedliska może być finansowane poprzez zastosowanie innych mechanizmów. W przypadku braku zainteresowania ze strony właścicieli, posiadaczy, dzierżawców gruntów zadania te może realizować Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach. W odniesieniu do siedliska zaplanowano również monitoring stanu, który jest tożsamy z monitoringiem realizacji działań ochronnych, w obrębie wyznaczonych powierzchni badawczych (transekty), przez okres obowiązywania planu zadań ochronnych, w celu zaobserwowania zmian w fizjonomii ww. siedliska i identyfikacji zachodzących w nim tendencji. Zasady prowadzenia monitoringu dla siedliska 6410 oparto na metodyce opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Określono współrzędne geograficzne stałych miejsc wykonywania badań monitoringowych.

Nie stwierdzono potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.

W wyniku przeprowadzonej analizy dostępnych dokumentów planistycznych nie stwierdzono potrzeby zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz planie zagospodarowania przestrzennego województwa.

W wyniku prac nad planem zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru stwierdzono, że nie jest konieczne sporządzenie Planu Ochrony dla obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030 ponieważ plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotowi ochrony w obszarze z uwagi na zaplanowane działania ochronne oraz zakres wskazanego monitoringu.

Przebieg granic ostoi Poczesna koło Częstochowy przedstawiono na załączniku mapowym oraz opisano w oparciu o 42 punkty węzłowe, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 (zał. 1 i 2 do Zarządzenia).

II. Ocena Skutków Regulacji

1. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje akt normatywny.

Akt normatywny oddziałuje na właścicieli i zarządców gruntów, mieszkańców gminy Poczesnej poprzez wskazanie potrzeby utrzymania gruntów w dotychczasowym sposobie użytkowania i realizacji działań ochrony czynnej wynikających z niniejszego dokumentu.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach zapewniła możliwość aktywnego udziału wszystkich zainteresowanych w trakcie całego procesu wypracowywania ustaleń planu zadań ochronnych – do prac nad planem zostali zaproszeni przedstawiciele gminy, starostwa, rolników, gospodarujących wodami, a także naukowcy i przedstawiciele ekologicznych organizacji pozarządowych. Przygotowując projekt zarządzenia wzięto także pod uwagę wnioski i uwagi zgłoszone przez ww. zainteresowanych.

Mając na względzie art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w opracowaniu dokumentu na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016r. poz. 353). Fakt przystąpienia do sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Poczesna koło Częstochowy PLH240030 (informacja z dnia 8 października 2014r.) podano do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie ogłoszenia na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, a także poinformowanie właściwych terenowo jednostek samorządowych, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, organizacji pozarządowych oraz pozostałych zidentyfikowanych zainteresowanych.

5 kwietnia 2016r. w Urzędzie Gminy Poczesna odbyło się spotkanie konsultacyjne Zespołu Lokalnej Współpracy ds. opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru Natura 2000. Celem tego spotkania było odniesienie się do wniesionych w trybie roboczym przez członków Zespołu Lokalnej Współpracy uwag do projektu planu zadań ochronnych, a także konsultacje zapisów ww. dokumentu. Informację o sporządzeniu projektu przedmiotowego zarządzenia podano do publicznej wiadomości, poprzez obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z 13 kwietnia 2016r. W obwieszczeniu poinformowano o możliwości i sposobie zgłaszania uwag, podając, że winny być one wnoszone do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w terminie 21 dni.

Obwieszczenie to zamieszczono na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, a także przekazano do właściwego miejscowo Urzędu Gminy w Poczesnej.

W wyznaczonym terminie nie wpłynęły uwagi.

W związku z art. 59 ust. 2 ustawy z 23 stycznia 2009r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525) przedmiotowy plan zadań ochronnych, jako akt prawa miejscowego został uzgodniony przez Wojewodę Śląskiego pismem z 17 czerwca 2016r.Nr: IFIII.710.21.2016

3. Przewidywane skutki finansowe związane z wejściem w życie aktu normatywnego.

Wejście w życie uregulowań zawartych w akcie normatywnym, może wiązać się z ponoszeniem kosztów dla budżetu państwa.

Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i jednostek samorządu terytorialnego

Realizacja działań obligatoryjnych i fakultatywnych spoczywać będzie na właścicielach lub użytkownikach gruntów i finansowana dla przedmiotu ochrony będzie z mechanizmów wynikających z wspólnej polityki rolnej. Jedynie działanie fakultatywne polegające na usuwaniu drzew i krzewów z siedliska może być finansowane poprzez zastosowanie innych mechanizmów. Natomiast w przypadku braku zainteresowania ze strony właścicieli, posiadaczy, dzierżawców lub gruntów działania fakultatywne będą organizowane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Katowicach a środki pozyskiwane będą z funduszy celowych.

4. Wpływ wejścia w życie aktu normatywnego na rynek pracy.

Wejście w życie uregulowań zawartych w akcie normatywnym, może wpłynąć korzystnie na rynek pracy, gdyż zwiększy się zapotrzebowanie na usługi prośrodowiskowe związane z utrzymaniem obszaru ochrony.

5. Wpływ wejścia w życie aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczości, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wejście w życie uregulowań zawartych w akcie normatywnym, nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczości, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ wejścia w życie aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny.

Wejście w życie uregulowań zawartych w akcie normatywnym, pozwala na stworzenie podstaw do zastosowania mechanizmów wsparcia rolnictwa w regionie (system dopłat rolnych).

7. Wskazanie źródeł finansowania.

W związku z tym, że wejście w życie uregulowań zawartych w akcie prawnym, będzie się wiązało z ponoszeniem kosztów a źródłami finansowania będą mechanizmy ekonomiczne wynikające z Wspólnej Polityki Rolnej oraz fundusze celowe.